
Uddannelse **2**

Danske uddannelser indplaceres en dansk kvalifikationsramme (NQF) 2

Kommissionen sætter fokus på: "Pasningsmuligheder for børn i førskolealderen" 4

Flersprogethed i Europa 5

DLI forholder sig positivt til Kommissionens grønbog om integration 7

Arbejdsmarked **7**

Parlamentet på kollisionskurs med Ministerrådet 7

UDDANNELSE

Danske uddannelser indplaceres i en dansk kvalifikationsramme (NQF)

Siden vedtagelsen af Lissabonstrategien i 2000 har EU's medlemslande på det uddannelsespolitiske område arbejdet for større gennemskuelighed i uddannelsessystemerne med det mål at: 1) fremme studerendes mobilitet, 2) sikre gensidig anerkendelse af uddannelser og 3) gøre livslang læring for alle til en realitet.

Selvom uddannelse er et suverænt nationalt anliggende for EU's medlemslande, har opfattelsen været, at forudsætningen for en konkurrencedygtig økonomi på europæisk plan er en vis sammenhæng i de europæiske uddannelsessystemer, således at uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere gensidigt anerkender kvalifikationer, som er erhvervet i andre EU-lande. Kommissionen har derfor udarbejdet en 'oversættelsesnøgle' – en europæisk referenceramme for livslang læring (EQF – European Qualification Framework¹) – som har til formål at øge gennemsigtigheden i uddannelserne. EQF skal på nationalt niveau følges op af nationale kvalifikationsrammer (NQF – National Qualification Framework), som har til formål at skabe et overblik over nationale uddannelser. NQF skal kobles til EQF, med det formål at forbedre sammenligneligheden mellem og gennemskueligheden i de europæiske uddannelsessystemer.

Danmark har tilsluttet sig ideen om en NQF, som landene udarbejder på frivillig basis, og en arbejdsgruppe under Videnskabsministeriet har i samarbejde med Undervisningsministeriet udarbejdet et udkast til en dansk kvalifikationsramme for livslang læring. Udkastet er endnu ikke vedtaget, men har været sendt til høring. DLI afgav i oktober 2008 høringssvar til Undervisningsministeriet.

Dansk kvalifikationsramme for livslang læring

Udkastet til NQF ligner i høj grad Kommissionens EQF. Undervisningsministeriet lægger således op til, at Danmark overtager de otte uddannelsesniveauer, som Kommissionen har udformet. De otte uddannelsesniveauer (eller referenceniveauer) beskriver kvalifikationer erhvervet fra grundskoleniveau til kvalifikationer erhvervet på det højeste mulige uddannelsesniveau i Danmark. Niveau 1 svarer til Folkeskolens Afgangsprøve og niveau 8 til en Ph.d grad. Niveauerne er hierarkisk organiseret, og hvert niveau beskriver hvilke kvalifikationer (slutkompetencer), man opnår ved at gennemføre en uddannelse på det pågældende niveau. Kvalifikationerne på hvert niveau indeholder tre typer af læringsresultater: 1) Viden, 2) færdigheder og 3) kompetencer. Ideen er, at man livslangt bygger oven på de kvalifikationer, man har erhvervet sig tidligere i uddannelsessystemet. Ved at uddanne sig bevæger man sig således op i hierarkiet af uddannelsesniveauer. Det betyder, at *alle* danske uddannelser skal indplaceres i referencerammen. Pointen er så, at en arbejdsgiver i Danmark eller et andet EU-land kan se hvilket niveau, man er uddannet på, og sammenligne dette med de krav, arbejdsgiveren stiller til en ny medarbejder. Fx er en bachelorgrad (herunder professionsbachelor) placeret på niveau 5 i hele EU, så arbejdsgiveren kan regne med, at man har viden, færdigheder og kompetencer svarende til niveau 5 i EQF, hvis man har en bachelorgrad fra Danmark.

¹ Beskrivelse af EQF på DLI's hjemmeside:

[http://www.dlint.org/arbejdsomraader/referencerammer/referencerammer.htm](http://www.dlint.org/arbejdksomraader/referencerammer/referencerammer.htm)

Læringsudbytte

Både EQF og NQF benytter sig af begrebet læringsudbytte (learning outcome). Ved begrebet skal forstås, hvad en elev eller studerende kan eller ved som resultat af en læringsproces – det vil sige, hvad man kan efter gennemførelsen af en uddannelse. Adgangskrav og krav til indhold og længde er så forskelligartede i EU's uddannelsessystemer, at man ikke kan sammenligne uddannelserne på tværs af landegrænser, og Kommissionen har derfor valgt at anvende begrebet læringsudbytte. Hvert af de otte uddannelsesniveauer i EQF og NQF indeholder derfor en beskrivelse af læringsudbyttet. Læringsudbyttet består af de ovenfor nævnte kvalifikationsbeskrivelser – *viden* (forståelse), *færdigheder* (hvad en person kan gøre eller udføre) og *kompetencer* (ansvar og selvstændighed).

Kvalitetssikring

Hvis kvalifikationsrammen skal være et anvendeligt redskab, er det nødvendigt at skabe tillid til, at EQF/NQF faktisk beskriver de kompetencer, den enkelte ansøger eller studerende har erhvervet.. Undervisningsministeriet foreslår, at den danske kvalifikationsramme kvalitetssikres ved dels at sørge for en ”pålidelig indplacering af kvalifikationer” i rammen, dels at skabe ”tillid til grundlaget for indplaceringen” af kvalifikationer. Begge dele er naturligvis helt centrale for, at kvalifikationsrammen overhovedet kommer til at fungere, for uden pålidelig kvalitetssikring vil ingen uddannelsesinstitutioner eller arbejdsgivere i praksis benytte kvalifikationsrammen. Det er desuden en forudsætning for kvalifikationsrammens succes, at brugerne – dvs. studerende, uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere – forstår og anerkender uddannelsernes hierarkiske indplacering på de otte niveauer. Indtil videre er Undervisningsministeriet dog ikke kommet med konkrete bud på, hvordan kvalifikationsrammen kvalitetssikres.

Implementering

Arbejdet med at implementere kvalifikationsrammen skal løbe over de næste år, og Undervisningsministeriet ser gerne, at den danske kvalifikationsramme kobles til den europæiske kvalifikationsramme senest i 2010. Som en hjælp til brugerne af rammen, er det planen at oprette en internetside med informationer om kvalifikationsrammen i 2009. For at koordinere arbejdet omkring implementeringen af kvalifikationsrammen foreslås det ydermere at etablere et koordinationsudvalg bestående af de ansvarlige uddannelsesinstanser og ministerier.

DLI's høringsvar

DLI har i forbindelse med Kommissionens høringer om EQF ved flere lejligheder ytret sig om projektet – senest i høringsvaret² om NQF i oktober 2008. DLI har hele vejen tilsluttet sig det overordnede formål med såvel en national som en fælles europæisk kvalifikationsramme: at skabe større gennemsigtighed og mobilitet i uddannelsessystemet og bedre muligheder for livslang læring. Men DLI stiller sig fortsat meget skeptisk over for mulighederne for en praktisk gennemførelse af kvalifikationsrammen. DLI's væsentligste indvending er, at såvel den foreslåede NQF som Kommissionens EQF forekommer uhåndterlige. Kvalifikationsrammen er i den foreslåede form vanskeligt tilgængelig for brugerne af NQF, som primært vil være uddannelsesinstitutioner og private og offentlige arbejdsgivere, men også den enkelte job- eller uddannelsessøgende. DLI har derfor – i lighed med de øvrige europæiske lærerorganisationer – hele vejen efterspurgt langt større gennemskuelse og anvendelighed i rammen, hvis den skal blive et brugbart værktøj.

² DLI's høringsvar: http://www.dliint.org/Det-mener-DLI/2008/NQF_hoeringssvar_okt2008.doc.

Ydermere understreger DLI, at tilliden til kvalifikationsrammen er helt afgørende. Der kræves løbende evaluering af udformningen og anvendelsen af rammen og klare kriterier for en omfattende kvalitetskontrol, for at brugerne får tillid til rammen. DLI har overfor Undervisningsministeriet understreget, at de sociale parter bør inddrages i arbejdet med at udforme og implementere kvalifikationsrammen.

17. november/DGJ

Kommissionen sætter fokus på: "Pasningsmuligheder for børn i førskolealderen"

Selvom Kommissionen med relanceringen af den sociale dagsorden i sommeren 2008 har forsøgt at sætte de sociale aspekter af EU i centrum, er strategierne for vækst og beskæftigelse stadig i fokus. Et eksempel er Kommissionens beretning ('report') fra oktober 2008 "*Gennemførelse af Barcelonamålene om pasningsmuligheder for børn i førskolealderen*"³, som giver en status over, hvor langt EU-medlemslandene er nået med at etablere pasnings- og førskoletilbud på småbørnsområdet. Kommissionens vinkel i beretningen er, at det primære formål med førskoletilbud er at få flere unge forældre ud på arbejdsmarkedet, især kvinder, for derved at øge ligheden mellem kønnene. Hovedargumentet er således, at det er manglen på arbejdskraft og den demografiske udvikling, der nødvendiggør flere og bedre pasningstilbud på småbørnsområdet.

EU's medlemslande blev i 2002 enige om de såkaldte Barcelonamål inden for pasningsmuligheder. Ifølge Barcelonamålene skal medlemslandene i 2010 kunne tilbyde institutionspladser til mindst 90% af børnene mellem 3 år og den skolepligtige alder og til mindst 33% af børnene under 3 år. Hovedkonklusionen i beretningen er, at de fleste medlemslande endnu ikke har nået Barcelonamålene og ikke har fokus på at skabe tilstrækkelige (pasnings-)tilbud til småbørn. EU-landene står således over for nogle fælles udfordringer, hvor Kommissionens udgangspunkt er, at de kan lære af hinanden. Det er dog vigtigt at bemærke, at Danmark ligger langt over Barcelonamålene, idet 96% af danske børnehavebørn og 73% af danske vuggestuebørn er dækket af en pasningsordning⁴.

Fælles udfordringer

Kommissionen udpeger tre områder som fælles udfordringer for medlemslandene: 1) manglende adgang til førskolefaciliteter, 2) underfinansiering af/for lave udgifter til førskolefaciliteter og 3) for lav kvalitet i førskoletilbuddene.

Adgang til faciliteter: Kommissionens beretning konkluderer, at der ikke er nok pasningsmuligheder i medlemslandene til at imødekomme efterspørgslen. Derfor anbefaler Kommissionen, at medlemslandene opretter flere daginstitutioner og professionaliserer uformelle pasningsordninger. Professionaliseringen kan ske ved at udvikle kvalitetsstandarder for børnepasning og forbedre beskæftigelsesvilkårene, aflønningen og uddannelsen af personalet. Målet er at forbedre kvaliteten af pasningstilbuddene og gøre det mere attraktivt at arbejde i daginstitutioner.

³ KOM(2008) 638, "*Gennemførelse af Barcelonamålene om pasningsmuligheder for børn i førskolealderen*", kan findes på dansk via dette link: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/dk/08/st13/st13978.da08.pdf>.

⁴ SEC(2008) 2524, Kommissionens arbejdsrapport for beretningen, kan findes på engelsk via dette link: <http://www.europa-kommissionen.dk/upload/application/766fd587/uuu.pdf>.

Udgifter til førskolefaciliteter: Overordnet set konstaterer beretningen, at udgifterne til førskolefaciliteter er steget i de fleste medlemslande i de senere år. Men de nordiske lande bruger stadig betydeligt mere end de fleste andre EU-lande på småbørnsområdet. Den helt store udfordring i forhold til omkostningerne ved at benytte pasningstilbud er dog, at den offentlige finansiering af småbørnsområdet generelt er så lav, at forældre til vuggestuebørn har svært ved at betale for pasning.

Kvalitet i førskoletilbuddene: Spørgsmålet om kvaliteten af førskoletilbuddene i EU-landene har to led. Kommissionen anbefaler for det første, at medlemslandene udvikler frivillige kvalitetsstandarder og samtidig anvender offentlige kvalitetstjek, for at sikre en minimums- (kvalitets) standard.

Kommissionen argumenterer for det andet for, at antallet af medarbejdere i institutionerne og deres uddannelse/kvalifikationer er afgørende. Ifølge Kommissionen har de bedste førskolesystemer i EU fokus på uddannelsen af småbørnspædagoger og sikrer derigennem kvaliteten af førskoletilbuddene. De udfordringer, Kommissionen har identificeret, er mangel på kvalificeret personale, især for vuggestuebørn, som ofte passes af ansatte uden særlig pædagogisk uddannelse; stor udskiftning i personalet; få mænd blandt personalet; og lav anerkendelse af arbejdet i sektoren. Derfor anbefaler Kommissionen, at der udarbejdes regler for minimumuddannelse af alle ansatte i sektoren, og at arbejdsbetingelserne og mulighederne for videreuddannelse for de ansatte forbedres. Ydermere fremhæver Kommissionen, at anseelsen og anerkendelsen af erhvervene inden for sektoren bør forøges, og at især lønniveauet bør hæves. Det kan bl.a. tiltrække mere mandlig arbejdskraft til sektoren.

På baggrund af de udfordringer, beretningen identificerer, opfordrer Kommissionen til udveksling af erfaringer mellem medlemslandene gennem eksisterende EU-programmer. Samtidig vil Kommissionen fremme forskning inden for arbejdsvilkårene på området og forsøge at give sektoren for "Early Childhood Education" (ECE) et bedre image.

7. november/DGJ

Flersprogethed i Europa

Med den Europæiske Unions seneste udvidelser er der nu 23 officielle sprog i EU. Det er derfor ikke uden berettigelse, at man på europæisk niveau taler om et Europa forenet i mangfoldighed. Mangfoldigheden af sprog er ofte en udfordring for det europæiske samarbejde, da de mange sprog gør samarbejdet besværligt, og udgifterne til oversættelser er store. Men den sproglige mangfoldighed betragtes også som en ressource for EU, og mange europæere behersker flere sprog – en kompetence, som medlemslandene bør være bedre til at udnytte. Det er netop denne vinkel, Kommissionen anlægger i meddelelsen "*Flersprogethed: et aktiv for Europa og en fælles forpligtelse*"⁵ fra september 2008, hvor der sættes fokus på EU's mange sprog. I meddelelsen betragtes flersprogethed på den ene side som et middel til at forbedre erhvervslivets konkurrenceevne, hvormed velstanden i EU kan øges. På den anden side kan manglende sprogkompetencer føre til, at kommunikationskløften mellem mennesker fra forskellige kulturer bliver større, og at de sociale skel i og mellem landene øges.

Formålet med Kommissionens meddelelse er at "*øge bevidstheden om de værdier og muligheder, som den sproglige mangfoldighed i EU bringer med sig, og tilskynde til at hindringerne for den*

⁵ Kommissionens meddelelse (KOM(2008) 566), kan findes på dansk via dette link: http://ec.europa.eu/education/languages/pdf/com18sept08/2008_0566_da.pdf.

interkulturelle dialog fjernes".⁶ Ifølge meddelelsen kan dette give et rigere liv for den enkelte borger ved at give bedre muligheder på arbejdsmarkedet og mere solidaritet, fordi den interkulturelle dialog og sammenhængskraften i samfundet styrkes. I 2002 blev Barcelonamålet for sprog vedtaget. Sigtet er, at borgene i EU bliver i stand til at kommunikere på mindst to sprog ud over modersmålet. Meddelelsen er et forsøg på at beskrive mulighederne for at komme nærmere målet.

Flersprogethed for interkulturel dialog og social samhørighed

Kommissionen argumenterer i meddelelsen for, at en af de vigtigste kommunikationsfærdigheder er at beherske nationalsproget i det land, man bor i. Konstateringen er vel især rettet mod indvandrere, der har en anden kulturel og sproglig baggrund. Immigranter er altid en udfordring for uddannelsessystemerne, men Kommissionen gør opmærksom på, at man samtidig bør se de nye borgere som en sproglig og kulturel ressource. Medlemsstaterne opfordres derfor til at lette adgangen til sprogkurser i nationalsproget for dem, der ikke har dette sprog som modersmål, således at de får bedre integrationsmuligheder og lettere bliver en ressource for samfundet. Kommissionen opfordrer ydermere til, at lærere, der underviser i nationalsproget, lærer teknikker til at undervise i nationalsproget som fremmedsprog.

Flersprogethed og velstand

Meddelelsen betragter flersprogethed som et middel til at styrke erhvervslivet. Beherskelse af flere sprog giver flere og bedre jobmuligheder. Kommissionen vil således forbedre mobiliteten for studerende, lærlinge, arbejdstagere og iværksættere for at fremme sprogkundskaber og interkulturel forståelse

Livslang læring – lærernes rolle

Det er Kommissionens opfattelse, at lærere er af stor betydning for udviklingen af sproglige og tværkulturelle kompetencer. Derfor er det vigtigt, at sprog lærere har mulighed for at opholde sig i udlandet for at forbedre deres sprogkompetencer. Generelt har lærere en forholdsvis lav mobilitet, og af denne årsag foreslår Kommissionen, at der sættes fokus på EU's eksisterende programmer for forbedring af læreres mobilitet.

Det er en interessant pointe i meddelelsen, at især erhvervsuddannelsernes sprogundervisning er utilstrækkelig i mange lande. Hvis Barcelonamålet skal nås, er det derfor nødvendigt at gøre en indsats for at motivere eleverne på erhvervsuddannelserne til at lære sprog og Kommissionen anbefaler, at undervisningsmetoderne tilpasses til elevernes/de studerendes behov. Ifølge Kommissionen kunne en løsning være mere praktisk orienteret sprogundervisning.

DLI afgav i november 2008 høringssvar om Kommissionens meddelelse om flersprogethed til Undervisningsministeriet. Heri tilsluttede DLI sig Barcelonamålet om modersmål plus to fremmedsprog og erklærede sig tilfreds med Kommissionens formål med meddelelsen. DLI efterspurgte imidlertid et endnu større fokus på lærernes uddannelse og sprogkundskaber og foreslag til, hvordan de store indvandrersprog, fx arabisk og tyrkisk, inddrages i sprogundervisningen på en positiv måde.

13. november/DGJ

⁶ Meddelelsen s. 5.

DLI forholder sig positivt til Kommissionens grøn bog om integration

I sidste udgave af EUpDate⁷ blev der gjort rede for EU-Kommissionens grøn bog ”Migration og mobilitet: Udfordringer og muligheder for uddannelsessystemerne i EU”⁸. Hensigten med grønbogen er at igangsætte en diskussion om, hvordan uddannelsessystemerne kan bidrage til at møde de udfordringer, som migration og mobilitet forårsager i EU. Der fokuseres således på børn med indvandrerbaggrund og deres muligheder i uddannelsessystemerne, idet mange EU-lande står over for de samme udfordringer. Kommissionen har iværksat en åben online-høring om grønbogen. Undervisningsministeriet har desuden gennemført høring gennem Undervisningsministeriets EU-specialudvalg. DLI forholder sig i sit høringssvar⁹ positivt til, at Kommissionen sætter fokus på de muligheder, børn og unge med indvandrerbaggrund har i uddannelsessystemerne. Kommissionen konstaterer, at uddannelsessystemet i alle europæiske lande er nøglen til, at disse grupper integreres og bliver aktive borgere. DLI lægger desuden i høringssvaret vægt på, at Kommissionen ikke kun fokuserer på de økonomiske aspekter ved integration, men også inddrager de sociale aspekter og påpeger nødvendigheden af et inkluderende samfund og inklusion i sociale netværk.

Mere konkret kommenterer DLI især tre områder i sit høringssvar.

1. **Sproglig udvikling:** Kommissionen peger i grønbogen på, at den sproglige udvikling er helt afgørende for integrationsprocessen. Dette tilslutter DLI sig, da det er en forudsætning for integration, at børn med indvandrerbaggrund lærer værtslandets sprog på et højt niveau. Samtidig understreger DLI, at beherskelse af modersmålet/hjemmesproget er af stor betydning for det enkelte barns udvikling. Børn med indvandrerbaggrund skal derfor tilbydes modersmålsundervisning.
2. **Lærernes uddannelse:** DLI tilslutter sig det synspunkt, at lærere i såvel grund- som efteruddannelse skal have mulighed for at erhverve kompetencer, der sætter dem i stand til at tage udfordringen op. Hvis skolen og uddannelsessystemet har den centrale rolle i integrationsprocessen, skal lærerne have adgang til passende (efter-)uddannelses tilbud.
3. **Erhvervsuddannelserne:** DLI påpeger, at der skal større fokus på de udfordringer, der er forbundet med, at erhvervsuddannelserne i alle europæiske lande har en overrepræsentation af elever med indvandrerbaggrund. Kommissionens foreslåede kortsigtede løsninger, som skærer alt generel (boglig) uddannelse væk og kun fokuserer på den praktiske del af uddannelsesforløbet, er ikke vejen frem. Erhvervsskolerne understreger, at netop deres elever – som ofte har en ikke alt for vellykket skolegang bag sig – har et stort behov for, at de alment dannende elementer i uddannelsesforløbet ikke nedprioriteres.

Kommissionen vil efter afslutningen af høringen om grønbogen arbejde videre med området og det forventes, at Kommissionen i løbet af foråret vil forelægge en meddelelse med en række anbefalinger for Ministerrådet for Uddannelse.

11. november/DGJ

Arbejdsmarked

Parlamentet på kollisionskurs med Ministerrådet

Den 5. november stemte Parlamentets beskæftigelsesudvalg om ændringer i arbejdstidsdirektivet.

⁷ EUpDate nr. 2/08: http://www.dlint.org/Nyhedsbreve/arkiv/2008/EUpDate2_08.pdf.

⁸ Grønbogen: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0423:FIN:DA:PDF>.

⁹ DLI's høringssvar: http://www.dlint.org/Det-mener-DLI/2008/Hoeringssvar_groenbog_integrations_08.doc.

Det, beskæftigelsesudvalget stemte om, var de lempelser af arbejdstidsdirektivet, som Ministerrådet havde vedtaget i juni. Rådets forslag til lempelser af arbejdstidsdirektivet vil bl.a. betyde, at England kunne fortsætte med at anvende opt-outs (undtagelsesbestemmelse med mulighed for *individuel at indgå aftale om* at forhøje den ugentlige arbejdstid). Men Parlamentets udvalg for beskæftigelse og sociale anliggender, stemte nej til opt-out og fastholdt samtidig en arbejdsuge på maksimalt 48 timer, og har dermed sat en kæp i hjulet for Rådets kompromis.

Således er Parlamentets beskæftigelsesudvalg kommet på kollisionskurs med Rådet og har dermed sat Rådets skrøbelige politiske kompromis om arbejdstidsdirektivet under hårdt pres.

Baggrunden for arbejdstidsdirektivet - kort opsummering:

Det oprindelige direktiv om arbejdstid blev vedtaget i 1993. Formålet var at gøre det nemmere for EU's borgere at forene arbejdsliv og familieliv. Således ønskede man med et arbejdstidsdirektiv at fastsætte et maksimalt antal arbejdstimer pr. uge. Konkret udmundede det i en arbejdsuge på maksimalt 48 timer.

På baggrund af to afgørelser fra EF-Domstolen i de såkaldt Jäger- og SIMAP-domme viste selve implementeringen af direktivet at volde medlemslandene nogle uventede store økonomiske og personalemæssige omkostninger, fordi inaktive tilkaldevagter iflg. dommene skal indregnes i arbejdstiden. I de fleste medlemslande sonderer man mellem de såkaldte inaktive vs. aktive tilkaldevagter. Dette gælder fx, når en læge har en tilkaldevagt, hvor han sover på hospitalet og skal være klar til at træde til, hvis der bliver akut behov for hans arbejdsindsats. Det er altså ikke altid, at lægen faktisk konkret har arbejdet under en tilkaldevagt. Men ifølge domstolen er dette uden betydning. Derimod er det afgørende, at han har opholdt sig på arbejdspladsen og dermed fx ikke kunne bruge tiden med sin familie. Derfor skal de inaktive såvel som de aktive tilkaldevagter medregnes som almindelige arbejdstimer. Som følge heraf har Ministerrådet siden 2004 forsøgt at vedtage nogle lempelser af direktivet for at hindre de økonomiske problemer, som direktivet medførte i størstedelen af medlemslandene. Omend de fleste medlemslande var enige om behovet for en revision af direktivet, var der langt fra enighed om *indholdet* af de konkrete ændringer.

Det var hovedsagligt spørgsmålene om, hvorvidt tilkaldevagt skulle medregnes som almindelig arbejdstid, samt muligheden for at anvende opt-out, som var årsag, til at forhandlinger om et nyt direktiv trak ud. Under forhandlingerne i Ministerrådet i juni 2008 blev vikardirektivet (som også har været undervejs meget længe) trukket med ind i forhandlingerne. Mange af de medlemslande, som indtil da havde udtrykt størst modstand mod ændringerne af arbejdstidsdirektivet, var til gengæld positivt stemt over for vikardirektivet. Rådet indgik derfor et kompromis om arbejdstidsdirektivet og vikardirektivet på én gang. Derfor anses vedtagelsen af vikardirektivet som afgørende for, at Ministerrådet den 9. juni kunne vedtage en række ændringsforslag af arbejdstidsdirektivet.

Parlamentsudvalget stemte Rådets forslag ned

Den 5. november blev Rådets forslag til revision af det nugældende arbejdstidsdirektiv nedstemt af Parlaments beskæftigelsesudvalg. Det er især spørgsmålene om muligheden for at anvende opt-out og definitionen af de inaktive tilkaldevagter, der skiller vandene mellem Parlamentsudvalget og Ministerrådet.

I Rådets ændringsforslag af arbejdstidsdirektivet fastholdes muligheden for, at arbejdsgivere og arbejdstagere fortsat kan indgå individuelle aftaler. Endvidere lægges der i forslaget op til en ny

definition af arbejdstimer, således at inaktive tilkaldevagter *ikke* skal medregnes som almindelige arbejdstimer.

Ved at stemme imod Rådets ændringsforslag tydeliggjorde Parlamentets beskæftigelsesudvalg endnu engang sin modstand over for muligheden for at anvende opt-outen. Med opt-outen har arbejdsgivere og arbejdstagere mulighed for på egen hånd at kunne afvige fra den fastsatte arbejdsuge på maksimalt 48 timer - især englænderne har benyttet sig flittigt af denne mulighed.

Svenskeren Jan Andersson, som er medlem af De Europæiske Socialisters Gruppe i Parlamentet (PSE) og samtidigt bestrider formandsposten for Parlamentets beskæftigelsesudvalg, har udtalt, at det er helt uacceptabelt, at dele af den tid, en arbejdstager tilbringer på sin arbejdsplads, kan tælle som fritid. Her hentydede formanden til diskussionen om, hvorvidt inaktive tilkaldevagter skal medregnes som almindelige arbejdstimer. Med 35 stemmer for, 13 imod og 2 som undlod at stemme, blev Rådets ændringsforslag forkastet af Parlamentets beskæftigelsesudvalg. Således er banen mellem Parlamentsudvalget og Ministerrådet for alvor kridtet op, og det kompromis, som Rådet fik på plads i juni med hjælp fra vikardirektivet, hænger i en tynd tråd.

Hele Parlamentet og Rådet skal være enige

Grundet den fælles beslutningsprocedure, som arbejdstidsdirektivet er underlagt, skal ændringer af arbejdstidsdirektivet accepteres af såvel Rådet som Parlamentet, før end nye ændringer kan blive til lov. Beskæftigelsesudvalget kan derfor ikke alene hindre, at Rådets kompromis ikke bliver til lov. Hertil kræves, at hele Parlamentet støtter op omkring udvalgets holdning.

Det bliver derfor spændende at se udfaldet af afstemningen i Strasbourg den 17. december, hvor det samlede Parlament skal stemme om ændringer af arbejdstidsdirektivet.

Lykkes det ikke Rådet og Parlamentet at nå til enighed, bliver næste skridt et forligsudvalg. Præmisserne for et forligsudvalg består i, at Rådet og Parlamentet inden for seks uger skal nå til enighed, ellers vil det oprindelige arbejdstidsdirektiv fra 1993 fortsat være det gældende.

1. december/Liv

Redaktionen er afsluttet d. 8. december 2008.